

WRZESIEŃ

Kalendarium wrzesień 1985

1

- Szkoły rozpoczynają naukę według uszczuplonego programu ze zmniejszoną liczbą godzin języka zachodniego, historii i geografii, zamiast których wprowadzono „religioznawstwo”, czyli programową ateizację.

10

- Ponad 100 osób, m.in. Władysław Frasyniuk, Barbara Labuda, Karol Modzelewski, Jacek Merkel, Marek Edelman, Jerzy Kropiwnicki, Andrzej Słowik, Jacek Kuroń, Janusz Onyszkiewicz, Janusz Pałubicki, podpisuje wezwanie w sprawie zbliżających się wyborów do Sejmu PRL:

My, niżej podpisani deklarujemy publicznie, że nie będziemy uczestniczyć w jesiennym głosowaniu na posłów do Sejmu PRL. Apelujemy równocześnie do wszystkich, którym bliskie są ideały „Solidarności”, do wszystkich, dla których życie w zgodzie z prawdą jest osobistą i społeczną wartością, aby odmówili uczestnictwa w tej wyborczej farsie. Niech każdy przekonany o słuszności tej odmowy przekona do niej również swoich bliskich, znajomych, wszystkich zdolnych do otrząśnięcia się z poniżającego strachu i obłudy. [...].

12

- W Warszawie zostaje wydane „Oświadczenie działaczy związkowych”, w którym czytamy:

[...] nie zamierzamy wziąć udziału w najbliższych wyborach do Sejmu. [...] aktualna ordynacja wyborcza jest bezprawna w świetle obowiązujących zasad prawnych, ponieważ jest sprzeczna

z zawartymi w art. 2 i 94 Konstytucji PRL zasadami prawa wyborczego, bowiem:

- wybory nie będą powszechne, ponieważ ogromna część społeczeństwa pozbawiona została prawa do wysuwania własnych kandydatów,
- wybory nie będą równe, ponieważ utrzymano niesprawiedliwą i powszechnie krytykowaną zasadę „miejsc mandatowych” na kartach do głosowania, powodującą nierówność szans wśród kandydatów. Powodem nierówności prawa wyborczego jest również lista krajowa. Tajność głosowania ma być fakultatywna, zamiast obowiązkowej.

- Oświadczenie podpisują: M. Kaszyński i M. Żórawski (Związki Autonomiczne), A. Melcer (Związki Branżowe), A. Łopata, A. Malanowski, J. Osika, Jan Trynkowski (ZNP), Krzysztof Łypacewicz, Stanisław Rusinek, P. Szczepański („Solidarność”).

14

- W Toruniu Jan Hanasz - kierownik Pracowni Astrofizyki UMK, i Grzegorz Drozdowski - matematyk z UMK, z mieszkania Elżbiety Mossakowskiej - sekretarki z Instytutu Fizyki UMK, dokonują pierwszej telewizyjnej emisji haseł antywyborczych. Wyemitowali dwa hasła: „Dość podwyżek cen, kłamstw i represji. Solidarność Toruń” oraz „Bojkot wyborów naszym obowiązkiem. Solidarność Toruń”. Były one widoczne na ekranach telewizorów przez 4 minuty. W tle napisów wyświetlany był właśnie popularny serial o gwiazdorze MO, poruczniku Borewiczu. [Sygnał](#) docierał do całej toruńskiej Starówki, gdzie znajdowały się m.in. koszary i siedziba Urzędu Spraw Wewnętrznych. Sprzęt skonstruowali Zygmunt Turło i Eugeniusz Pazderski - pracownik katedry radioastronomii UMK, wykorzystując m.in. zwykły telewizor i komputer ZX Spectrum. Następną audycja zostanie nadana 26 IX.

15

- W corocznej Pielgrzymce Ludzi Pracy na Jasną Górę bierze udział ok. 70 tys. osób, z Lechem Wałęsą i ponad 300 działaczami regionalnymi „Solidarności”. Uroczystość przekształca się w wielką manifestację solidarnościową. Tłum skanduje: „Nie ma wolności bez «Solidarności»”.

24

- Podczas posiedzenia TKK NSZZ „Solidarność” zebrani zapoznają się z przygotowaniem do bojkotu wyborów w regionach oraz przyjmują dokument „Postulaty gospodarcze TKK”:

[...] przywrócić pluralizm związkowy i prawo NSZZ „Solidarność” do legalnego działania, [...] co

najmniej o połowę ograniczyć zatrudnienie w administracji państwowej, [...] znieść nomenklaturę w gospodarce, czyli zatwierdzanie stanowisk kierowniczych przez PZPR, zlikwidować rozdzielnictwo, [...] reforma musi mieć charakter konsekwentnie rynkowy [...] przywrócić gospodarce zasady zdrowej konkurencji, znieść (poza nielicznymi wyjątkami) odgórne wyznaczanie przez władzę cen [...].

26

- W Toruniu SB zatrzymuje: Jana Hanasza, Jerzego Łukaszewskiego, Zygmunta Turłę i Leszka Zalewskiego, podczas drugiej emisji solidarnościowych napisów, nakładających się na obraz w telewizji.

30

- Działacze Ruchu Wolność i Pokój rozpoczynają akcję odsyłania na ręce ministra obrony narodowej książeczek wojskowych na znak solidarności z uwięzionym Markiem Adamkiewiczem.